

ՀԱՆՈՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆԻ
Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ Ը

2013 ԹՎԱԿԱՆԻ ՀՈՒՆԻՍԻ 24-ԻՆ ՍՏՐԱՍԲՈՒՐԳՈՒՄ ՍՏՈՐԱԳՐՎԱԾ՝
«ՄԱՐԴՈՒ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ԵՎ ՀԻՄՆԱՐԱՐ ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ
ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ» ԿՈՆՎԵՆՑԻԱՆ ՓՈՓՈԽՈՂ 15-ԴՂ ԱՐՁԱ-
ՆԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ ԱՍՐԱԳՐՎԱԾ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ՝ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅԱՆԸ ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆՈՒԹՅԱՆ
ՀԱՐՑԸ ՈՐՈՇԵԼՈՒ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԳՈՐԾՈՎ

Քաղ.Երևան

1 դեկտեմբերի 2015թ.

Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրական դատարանը՝ կազմով.
Գ. Հարությունյանի (նախագահող), Կ. Բալայանի, Ա. Գյուլումյանի (զեկուցող),
Ա. Թունյանի, Ա. Խաչատրյանի, Վ. Հովհաննիսյանի, Հ. Նազարյանի,
Ա. Պետրոսյանի,

մասնակցությամբ (գրավոր ընթացակարգի շրջանակներում)՝ Հանրապե-
տության Նախագահի պաշտոնական ներկայացուցիչ՝ Հայաստանի Հանրապե-
տության արդարադատության նախարարի տեղակալ Ա. Թաթոյանի,

համաձայն Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության 100-րդ
հոդվածի 2-րդ կետի, 101-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետի, «Սահմանադրական
դատարանի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 25, 38 և 72-րդ
հոդվածների,

դռնբաց նիստում գրավոր ընթացակարգով քննեց «2013 թվականի հունիսի
24-ին Ստրասբուրգում ստորագրված՝ «Մարդու իրավունքների և հիմնարար

ազատությունների պաշտպանության մասին» կոնվենցիան փոփոխող 15-րդ արձանագրության մեջ ամրագրված պարտավորությունների՝ Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությանը համապատասխանության հարցը որոշելու վերաբերյալ» գործը:

Գործի քննության առիթը Հանրապետության Նախագահի՝ 2014թ. նոյեմբերի 19-ին ՀՀ սահմանադրական դատարան մուտքագրված դիմումն է:

Գործը քննության է ընդունվել ՀՀ սահմանադրական դատարանի 24.11.2015թ. ՄԴԱՈ-68 որոշմամբ:

Ուսումնասիրելով գործով զեկուցողի գրավոր հաղորդումը, Հանրապետության Նախագահի պաշտոնական ներկայացուցչի գրավոր բացատրությունը, հետազոտելով արձանագրությունը և գործում առկա մյուս փաստաթղթերը, Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրական դատարանը **Պ Ա Ր Ձ Ե Ց** .

1. «Մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների պաշտպանության մասին» կոնվենցիան փոփոխող 15-րդ արձանագրությունը /այսուհետ՝ Արձանագրություն/ Հայաստանի Հանրապետության կողմից ստորագրվել է 2013թ. հունիսի 24-ին:

Քննության առարկա Արձանագրության 7-րդ հոդվածի համաձայն այն ուժի մեջ է մտնում Կոնվենցիայի բոլոր Բարձր պայմանավորվող կողմերի կողմից Արձանագրությամբ պարտավորված լինելու մասին իրենց համաձայնությունը հայտնելու օրվան հաջորդող երեք ամիսը լրանալուն հաջորդող ամսվա առաջին օրը:

Արձանագրությունը ներկա պահի դրությամբ ստորագրել է 41 պետություն, իսկ վավերացրել է 22-ը:

Արձանագրությամբ փոփոխվում է «Մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների պաշտպանության մասին» կոնվենցիան: Փոփոխությունները նպատակաուղղված են Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի արդյունավետության ամրապնդմանը:

Արձանագրությամբ նախատեսվում է նախաբանում ավելացնել նոր դրույթ՝ ամրագրելով սուբսիդիարության և պետության հայեցողության իրավունքի սկզբունքները:

Արձանագրությունը սահմանում է դատավորի թեկնածուների առավելագույն տարիք՝ 65 տարեկան, հնարավորություն ընձեռելով ընտրված դատավորին պաշտոնավարել լիարժեք 9 տարի, և դրանով պայմանավորված՝ հանվում է Կոնվենցիայի 23-րդ հոդվածի 2-րդ կետը, որի համաձայն դատավորների պաշտոնավարության ժամկետն ավարտվում է, երբ լրանում է նրանց 70 տարին:

Կոնվենցիայի 30-րդ հոդվածի համաձայն՝ եթե Պալատի քննության ներքո գտնվող գործը հանգեցնում է Կոնվենցիայի կամ դրան կից Արձանագրությունների դրույթների մեկնաբանմանն առնչվող լուրջ հարցի, կամ եթե Պալատի քննության ներքո գտնվող հարցի լուծումը կարող է հակասել Դատարանի ավելի վաղ կայացրած որոշմանը, Պալատը կարող է, մինչև իր որոշումը կայացնելը, ցանկացած ժամանակ ընդդատությունը զիջել Մեծ պալատին, եթե կողմերից ոչ մեկը չի առարկում: Արձանագրությամբ հանվում են «, եթե կողմերից ոչ մեկը չի առարկում» բառերը (Արձանագրության 3-րդ հոդված):

Արձանագրությամբ փոփոխվում է նաև Կոնվենցիայի 35-րդ հոդվածի 1-ին կետը՝ սահմանելով, որ Դատարանը կարող է գործը քննության ընդունել ներպետական վերջնական որոշման կայացման օրվանից հետո՝ 4 ամսվա ընթացքում՝ գործող 6 ամսվա փոխարեն:

Կոնվենցիայի 35-րդ հոդվածի 3-րդ կետի «բ» ենթակետի համաձայն՝ Դատարանն անընդունելի է համարում ցանկացած անհատական գանգատ, եթե գտնում է, որ դիմողը չի կրել էական վնաս, եթե Կոնվենցիայի և դրան կից Արձանագրություններով սահմանված մարդու իրավունքների պաշտպանությունը չի պահանջում գանգատի ըստ էության քննություն, և պայմանով, որ ոչ մի գանգատ այդ հիմքով չի կարող մերժվել, եթե այն պատշաճ կերպով չի քննվել ներպետական դատարանի կողմից:

Արձանագրությամբ նախատեսվում է հանել վերջին պայմանը և դրանով դատարանին իրավունք վերապահել «էական վնաս» կրած չլինելու հիմքով

գանգատն անընդունելի համարել անկախ ներպետական աստիճանում գործը քննված լինելու փաստից:

Արձանագրությամբ Հայաստանի Հանրապետությունը, ըստ էության, ստանձնում է հետևյալ պարտավորությունները.

- սուբսիդիարության սկզբունքին համապատասխան կրում է 1950թ. նոյեմբերի 4-ին Հռոմում ստորագրված՝ «Մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների պաշտպանության մասին» կոնվենցիայով (այսուհետ՝ Կոնվենցիա) և դրան կից արձանագրություններով սահմանված իրավունքները և ազատություններն ապահովելու առաջնային պատասխանատվություն և այդ անելիս օգտվում է հայեցողության իրավունքից, որը ենթակա է Կոնվենցիայով հիմնված Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի վերահսկողությանը (հոդված 1),

- Հայաստանի Հանրապետության կողմից Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի դատավորի թեկնածուներ առաջադրել այնպիսի անձանց, որոնց տարիքը չի գերազանցում 65 տարեկանը՝ այն օրվա դրությամբ, երբ Եվրոպայի խորհրդի Խորհրդարանական վեհաժողովը Կոնվենցիայի 22-րդ հոդվածի համաձայն պահանջել է երեք թեկնածուների ցուցակը (հոդված 2, կետ 1),

- հրաժարվել Կոնվենցիայի 30-րդ հոդվածով նախատեսված դեպքերում Պալատի կողմից հօգուտ Մեծ պալատի գործի ընդդատությունը զիջելու առնչությամբ նախկինում սահմանված առարկություն ներկայացնելու իրավունքից (հոդված 3):

Սահմանադրական դատարանը գտնում է, որ Արձանագրությունը հնարավորություն է տալիս բարձրացնել Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի գործունեության արդյունավետությունը և կարող է նպաստել անձի իրավունքների և ազատությունների միջազգային իրավական պաշտպանությանը, ինչը համահունչ է ՀՀ Սահմանադրության 18-րդ հոդվածի պահանջներին:

Ելնելով գործի քննության արդյունքներից և ղեկավարվելով Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության 100-րդ հոդվածի 2-րդ կետով, 102-րդ հոդվածի առաջին և չորրորդ մասերով, «Սահմանադրական դատարանի մասին»

Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 63, 64 և 72-րդ հոդվածներով, Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրական դատարանը **Ո Ր Ո Շ Ե Ց** .

1. 2013 թվականի հունիսի 24-ին Ստրասբուրգում ստորագրված՝ «Մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների պաշտպանության մասին» կոնվենցիան փոփոխող 15-րդ արձանագրության մեջ ամրագրված պարտավորությունները համապատասխանում են Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությանը:

2. Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության 102-րդ հոդվածի երկրորդ մասի համաձայն սույն որոշումը վերջնական է և ուժի մեջ է մտնում հրապարակման պահից:

ՆԱԽԱԳԱՀՈՂ

Գ. ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

1 դեկտեմբերի 2015 թվականի
ՍԴՈ-1240